

ผลของการใช้กิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรมเอื้อเพื่อ
ที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมเอื้อเพื่อของเด็กก่อนวัยเรียน

นางสาวอังสนา ภัทรายุดารัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาจิตวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN 974-577-147-3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016724

110307072

EFFECTS OF EXERCISING IN THINKING AND REINFORCING ALTRUISTIC
BEHAVIOR ON INCREASING ALTRUISTIC BEHAVIOR
OF PRESCHOOL CHILDREN

Miss Aungsana Pudrayuttawat

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Psychology

Graduate School

Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-147-3

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้กิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรมเอื้อ เพื่อที่มีต่อ
การเพิ่มพฤติกรรมเอื้อ เพื่อของ เด็กก่อนวัยเรียน
โดย นางสาวอังสนา ภัทรายุดารรัตน์
ภาควิชา จิตวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพพรรณ ภูมิวุฒิสาร)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิรันดร์ แสงสวัสดิ์)

อังสนา ภัทรายุทธวรรตน์ : ผลของการใช้กิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรม
 เอื้อเพื่อที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมเอื้อเพื่อของเด็กก่อนวัยเรียน (EFFECTS OF
 EXERCISING IN THINKING AND REINFORCING ALTRUISTIC BEHAVIOR ON
 INCREASING ALTRUISTIC BEHAVIOR OF PRESCHOOL CHILDREN)

อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 75 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้กิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรง
 พฤติกรรมเอื้อเพื่อที่มีต่อการเพิ่มพฤติกรรมเอื้อเพื่อของเด็กก่อนวัยเรียน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนโรงเรียนอนุบาลแยมสอาดจำนวน 40 คน สุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม
 ทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน งานวิจัยนี้ใช้การวิจัยแบบกลุ่มควบคุมทดสอบก่อนหลังการทดลอง
 และติดตามผล กลุ่มตัวอย่างได้รับการทดสอบพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การบริจาดในช่วงก่อน
 และหลังการทดลอง การเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสังเกตพฤติกรรมเอื้อเพื่อของตัวอย่างในกลุ่ม
 ทดลองจำนวน 3 คน และตัวอย่างในกลุ่มควบคุมจำนวน 3 คน ในสภาพการณ์การเล่น วิเคราะห์ข้อมูล
 โดยใช้ค่าไคสแควร์และร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรมเอื้อเพื่อ มีพฤติกรรม
 เอื้อเพื่อในสภาพการณ์การบริจาดเพิ่มขึ้นในระยะหลังการทดลองมากกว่าเด็กที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรม
 ฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรมเอื้อเพื่อ
2. เด็กที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรงพฤติกรรมเอื้อเพื่อ มีพฤติกรรม
 เอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นเพิ่มขึ้นมากกว่าเด็กที่ไม่มีส่วนร่วมในกิจกรรมฝึกให้คิดและการเสริมแรง
 พฤติกรรมเอื้อเพื่อ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... จิตวิทยา
 สาขาวิชา ..... จิตวิทยาการศึกษา
 ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

AUNGSANA PUDRAYUTTAWAT : EFFECTS OF EXERCISING IN THINKING AND REINFORCING ALTRUISTIC BEHAVIOR ON INCREASING ALTRUISTIC BEHAVIOR OF PRESCHOOL CHILDREN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. SOMPOCH IAMSUPASIT, ph.D., 75 pp.

The purpose of this research was to study effects of exercising in thinking and reinforcing altruistic behavior on increasing altruistic behavior of preschool children.

The subjects were 40 students from Yamsaard Kindergarten. They were randomly assigned to experimental group and control group with 20 students each. This research used the ABF control group design. All the subjects were tested altruistic behavior on the donation situation before and after the treatment. Observation was used to collect the data on altruistic behavior of three students from the experimental group and three students from control group during the play time period across the treatment. The data was analyzed by using chi-square and percentage.

Results showed that :

1. The students who were participated in exercising in thinking and reinforcing altruistic behavior performed the altruistic behavior on the situation of donation after the treatment higher than the students who were not participated in exercising in thinking and reinforcing altruistic behavior.
2. The students who were participated in exercising in thinking and reinforcing altruistic behavior performed the altruistic behavior during the play time period higher than the students who were not participated in exercising in thinking and reinforcing altruistic behavior.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... ศึกษาศาสตร์
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติกร .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

ตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยถือว่าเป็นช่วงหนึ่งที่สำคัญของชีวิต ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้เชิงวิชาการและการได้มาซึ่งแนวคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้ผู้วิจัยได้รับถ่ายทอดมาจากรองศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต ผู้ซึ่งคอยให้คำแนะนำทั้งทางด้านความรู้เชิงวิชาการ ความรู้ที่จะนำไปใช้ในการทำงาน ตลอดจนแนวคิดในการดำเนินชีวิต ด้วยความห่วงใยและเอื้ออาทรต่อศิษย์เสมอมา จึงกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพสักมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คุณดวงใจ ตระกูลช่าง ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลแยมส์อาด คุณครู จุฑาภรณ์ ผลิตยศ ครูใหญ่โรงเรียนอนุบาลแยมส์อาด คุณครูสุนิตรา มนัสพรหม คุณธิดารัตน์ บุญประสม และคุณครูที่โรงเรียนอนุบาลแยมส์อาดทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยดีเสมอมา และขอบคุณเด็ก ๆ โรงเรียนอนุบาลแยมส์อาดที่น่ารักทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้กับผู้วิจัย รวมทั้งให้ความน่ารักที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ คุณดารารรรณ ตีะปันทา คุณสุวรรณา วิริยะประยูร คุณประทีป จินนี่ ที่ให้ความรู้ คำแนะนำเชิงวิชาการและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณอรพินทร์ อนงคะตระกูล คุณอรสา ไทยการุณวงศ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องหนังสือประกอบการวิจัย ขอขอบคุณ คุณนิภา เลิศลือชาชัย คุณสีลาภ มหानीรานนท์ ที่เป็นทั้งพี่และเพื่อน คอยให้กำลังใจ นำใจ ความช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน เท่าที่จะทำได้แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณ คุณรายริน เกษมสุข คุณชนิษฐา สุวรรณนิตย์ คุณริติพัฒน์ สงบกาย ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณพี่ ๆ จิตวิทยาการศึกษาทุกรุ่น พี่ ๆ เพื่อน ๆ จิตวิทยาการศึกษารุ่น 5 และพี่ ๆ น้อง ๆ จิตวิทยาการศึกษารุ่น 6 ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัย

ขอบคุณเพื่อนสนิททุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยแก่ผู้วิจัยเป็นจำนวนเงิน 4,800 บาท

ขอขอบคุณ คุณอนุพงษ์ โภมนาการ ผู้ซึ่งให้ความรัก ความห่วงใยอาทร คำแนะนำและความช่วยเหลือนับตั้งแต่จุดเริ่มแรกของการเข้าศึกษาในระดับมหาบัณฑิต จนกระทั่งผู้วิจัยสำเร็จการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจที่สำคัญยิ่งของผู้วิจัยที่ทำให้ผู้วิจัยมีความมานะบากบั่น ตลอดการศึกษาระดับมหาบัณฑิตที่ผ่านมา

ท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อ คุณแม่ ที่ให้ความรัก ความห่วงใย เป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา และให้ความอุปการะ สนับสนุนให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้ด้วยความเสียสละสูงสุด ขอขอบคุณพี่และน้องที่บ้านทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
*ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
*แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	3
*งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ปัญหาในการวิจัย.....	21
ตัวแปรในการวิจัย.....	21
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	21
*สมมติฐานในการวิจัย.....	22
คำจำกัดความในการวิจัย.....	22
ขอบเขตของการวิจัย.....	23
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
2. วิธีดำเนินการวิจัยและวิธีรวบรวมข้อมูล.....	25
*กลุ่มตัวอย่าง.....	25
การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	25
การออกแบบการวิจัย.....	26
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	27
*วิธีดำเนินการวิจัย.....	27
*การวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
การนำเสนอข้อมูล.....	33
3. ผลการวิจัย.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4. การอภิปรายผลการวิจัย.....	52
*5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	58
บรรณานุกรม.....	64
ภาคผนวก ก.....	71
ภาคผนวก ข.....	72
ภาคผนวก ค.....	73
ประวัติผู้เขียน.....	75

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในช่วงก่อนการทดลองของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในสภาพการณ์การบริจาค.....	35
2	จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในช่วงก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง ของกลุ่มทดลองในสภาพการณ์การบริจาค.....	37
3	จำนวนนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในช่วงก่อนการทดลองและ หลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุมในสภาพการณ์การบริจาค.....	38
4	ร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเฟื้อในสภาพการณ์การเล่น ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน ในระยะเส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล.	40

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กราฟแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่น ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลองและระยะติดตามผล.....	42
2	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มทดลองคนที่ 1 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	44
3	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มทดลองคนที่ 2 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	45
4	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มทดลองคนที่ 3 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	46
5	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มควบคุมคนที่ 1 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	48
6	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มควบคุมคนที่ 2 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	49
7	กราฟแสดงร้อยละของช่วงเวลาของการแสดงพฤติกรรมเอื้อเพื่อในสภาพการณ์การเล่นของตัวอย่างในกลุ่มควบคุมคนที่ 3 ในระยะ เส้นฐาน ระยะทดลอง และระยะติดตามผล.....	50